

UZASADNIENIE

Celem projektu ustawy jest transpozycja dyrektywy 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego oraz zmieniająca dyrektywę 2004/35/WE (Dz. Urz. UE L 102 z 11.04.2006, str. 15), zwana dalej „dyrektywą”.

Materia regulowana przedmiotową dyrektywą jest powiązana zarówno z regulacjami dotyczącymi gospodarki odpadami, jak i przemysłu wydobywczego. Obecnie obowiązujący porządek prawny reguluje oba te obszary i właściwe wprowadzenie zmian na pograniczu tych dwóch obszarów okazało się możliwe jedynie przez przygotowanie projektu nowej ustawy.

Jakkolwiek projekt ustawy, jak i sama dyrektywa, wprowadza definicję odpadów wydobywczych, o tyle wydaje się wskazane, aby odnieść się bezpośrednio do katalogu odpadów. Korzystając z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) należy założyć, że odpady wydobywcze to odpady sklasyfikowane w grupie 01 – odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin, w podgrupach:

- 01 01 – odpady z wydobywania kopalin,
- 01 03 – odpady z fizycznej i chemicznej przeróbki rud metali,
- 01 04 – odpady z fizycznej i chemicznej przeróbki kopalin innych niż rudy metali.

Dotychczas masy ziemne i skalne zgodnie z art. 2 ust. 2 pkt 1a ustawy o odpadach były wyłączone spod jurysdykcji ustawy o odpadach. W pkt 4 preambuły dyrektywy jest mowa o obowiązku ustalenia wymagań dla odpadów przerobczych, skały płonnej, nakładu oraz warstwy uprawnej gleby, „pod warunkiem że stanowią one odpady zgodnie z dyrektywą Rady 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów.”. Przytoczony zapis preambuły, o ile nie jest przepisem prawa, lecz raczej jego interpretacją, wskazuje, iż jeśli skała płonna czy nakład nie spełniają definicji odpadu (art. 3 ust. 1 ustawy

o odpadach) to nie są odpadami wydobywczymi, a tym samym nie stosuje się do nich przepisów projektu niniejszej ustawy, ani też przepisów ustawy o odpadach.

Przy wypełnianiu odpadami wydobywczymi wyrobisk górniczych w celach rekultywacyjnych i technologicznych powinny być brane pod uwagę wymogi dyrektywy zgodnie z jej art. 10. Wynika z tego, że odpowiednie warunki powinny być uwzględniane przy zezwoleniach na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów wydobywczych oraz w planie ruchu zakładu górniczego.

Odnosząc się do poszczególnych przepisów ustawy:

Art. 1.

Art. 1 projektu ustawy określa zakres przedmiotowy i podmiotowy projektu ustawy. Projekt ustawy określa zasady gospodarowania odpadami wydobywczymi oraz niezanieczyszczoną glebą pochodzącymi z przemysłu wydobywczego i zasady prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz procedury związane z uzyskiwaniem zezwoleń i pozwoleń związane z gospodarką odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego, a także z zapobieganiem poważnym wypadkom w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A, mając na celu zapobieganie powstawaniu odpadów wydobywczych oraz ograniczanie ich niekorzystnego wpływu na środowisko oraz życie i zdrowie ludzi. Swym zakresem projekt ustawy obejmuje wszystkie odpady pochodzące z poszukiwania, rozpoznawania, wydobywania, przeróbki i magazynowania kopalin ze złóż. Projekt ustawy jest skierowany do wszelkich podmiotów i przedsiębiorstw, które prowadzą działalność polegającą na odkrywkowym, podziemnym i otworowym wydobywaniu kopalin ze złóż, w celach gospodarczych, w tym na ich przeróbce.

Wszystkie użyte w projekcie ustawy terminy, zgodnie z § 148 zasad techniki prawodawczej, zwanymi dalej „ZTP”, jeżeli z projektu ustawy nie wynika nic innego, powinny być rozumiane tak jak zostały one zdefiniowane w podstawowym akcie z dziedziny ochrony środowiska, jakim jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902,

z późn. zm.). Tak więc, na przykład termin środowisko użyty w art. 1 ust. 1

projektu ustawy powinien być rozumiany tak, jak go się rozumie zgodnie z art. 3 pkt 39 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r – Prawo ochrony środowiska, a więc jako ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami. To samo należy odnieść do takich w szczególności terminów, jak: powietrze (art. 3 pkt 26 ustawy – Prawo ochrony środowiska) czy gleba (art. 3 pkt 25 ustawy – Prawo ochrony środowiska).

W art. 1 ust. 2 projektu ustawy przyjęto założenie, zgodnie z dyrektywą 2006/21/WE, że przepisy ustawy mają zastosowanie wyłącznie do gospodarowania odpadami wydobywczymi na powierzchni ziemi, a więc składowanie odpadów zarówno odpadów wydobywczych, jak i innych, w górotworze podlega przepisom ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze. Ma to także zastosowanie do włączania wód do górotworu (w obrębie zakładu górniczego – na podstawie planu ruchu zakładu górniczego, poza obszarem zakładu górniczego – na podstawie koncesji na składowanie odpadów w górotworze).

W art. 1 ust. 3 przyjęto założenie, że w sprawach dotyczących postępowania z odpadami wydobywczymi w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się przepisy o odpadach. Oznacza to, że do postępowania z odpadami wydobywczymi będą miały zastosowanie takie zasady, jak: zasada bliskości, zasada odpowiedzialności wytwórcy za wytworzone odpady, hierarchia postępowania z odpadami, zasady odzysku i recyklingu, chyba że inaczej uregulowano w projekcie ustawy. Do odpadów wydobywczych nie będą miały zastosowania przepisy o składowaniu odpadów (art. 2 ust. 4 dyrektywy).

W art. 1 ust. 4 przyjęto założenie, że do odpadów wydobywczych będących jednocześnie odpadami promieniotwórczymi mają zastosowanie przepisy ustawy – Prawo atomowe.

Art. 2.

Art. 2 projektu ustawy określa w jakich wypadkach, mimo że mamy do czynienia z odpadami, nie stosuje się przepisów projektu ustawy.

Projekt ustawy (art. 2 ust. 1 pkt 1) nie stosuje się do tych strumieni odpadów, które chociaż powstały w trakcie wydobywania lub przeróbki kopalin ze złóż, to nie są bezpośrednio związane z procesami wydobywania lub przeróbki, np. odpady spożywcze, oleje odpadowe, pojazdy wycofane z eksploatacji, zużyte baterie i akumulatory. Gospodarowanie tymi odpadami będzie nadal podlegało przepisom ustawy o odpadach lub odrębnych ustaw.

Projekt ustawy (art. 2 ust. 1 pkt 2) nie będzie miał zastosowania do odpadów pochodzących z poszukiwania, wydobywania i przeróbki kopalin ze złóż z obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej (ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1502, z późn. zm.), które zawiera przepisy dotyczące dna morskiego (art. 2 ust. 3) oraz obszaru morza (art. 5 ust. 1-3).

Projekt ustawy (art. 2 ust. 1 pkt 3) nie będzie miał zastosowania do włączania wód do górotworu (definicję zawiera art. 6 pkt 12 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze; zagadnienie jest szczegółowo uregulowane w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze).

Ust. 2 i 3 wskazuje, które przepisy projektu ustawy nie mają zastosowania do odpadów wydobywczych obojętnych i niezanieczyszczonej gleby pochodzących z poszukiwania, wydobywania, przeróbki i magazynowania kopalin ze złóż oraz do odpadów pochodzących z wydobywania, przeróbki i magazynowania torfu oraz do odpadów wydobywczych innych niż niebezpieczne i obojętne, ale jedynie w przypadku, gdy nie są składowane w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A.

Zakres tych wyłączeń w projekcie ustawy jest bardzo szeroki w przypadku odpadów wydobywczych obojętnych i niezanieczyszczonej gleby i obejmuje obowiązki związane z uzyskaniem zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, posiadaniem gwarancji finansowej lub jej ekwiwalentu i obniżaniem stężenia cyjanku dysocjującego w słabym kwasie w stawie osadowym oraz zwalnia ze stosowania niektórych zasad dotyczących prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Zakres wyłączeń dla odpadów wydobywczych innych niż niebezpieczne i obojętne jest węższy niż dopuszczony w przepisie dyrektywy (art. 2 ust. 3

akapit trzeci). Nie wprowadzono w projekcie ustawy wyłączenia z obowiązku posiadania gwarancji finansowej oraz prowadzenia monitoringu po zamknięciu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Jednakże w ust. 4 minister właściwy do spraw środowiska ma możliwość wskazania szczegółowych kryteriów wyznaczania odpadów wydobywczych innych niż niebezpieczne i obojętne, w przypadku składowania których w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych nie mają zastosowania przepisy art. 27 ust. 2 oraz art. 32 projektu ustawy. Takie zawężenie zostało podyktowane obawami, iż zbyt daleko idące wyłączenia mogą spowodować w przyszłości, w sposób nieuzasadniony, ponoszenie kosztów działalności spółek wydobywczych przez władze samorządowe i społeczności lokalne w zakresie monitoringu obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz ich prawidłowego zamknięcia i rekultywacji obiektu oraz terenu, na który ten obiekt miał wpływ.

Art. 3.

W ust. 1 zostały zdefiniowane pojęcia, którymi posługuje się projekt ustawy. Część pojęć zawartych w dyrektywie nie została transponowana do projektu ustawy, w związku z faktem, iż są definiowane w obowiązujących aktach prawnych:

- takie terminy jak: „odpady”, „odpady niebezpieczne”, „odpady obojętne”, „posiadacz odpadów” (art. 3 pkt 1, 2, 3 i 25 dyrektywy) zostały zdefiniowane w art. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach,
- takie terminy jak: „substancja niebezpieczna”, „najlepsze dostępne techniki”, „istotna zmiana” (art. 3 pkt 17, 18 i 29 dyrektywy) zostały zdefiniowane w art. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
- takie terminy jak: „odciek” i „odbiornik wodny” (art. 3 pkt 14 i 19 dyrektywy) zostały zdefiniowane w art. 9 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.); ponadto termin „odbiornik wodny” nie pojawia się w przepisach projektu ustawy i jeśli zostanie użyty w aktach wykonawczych, to zostanie zastosowane odwołanie do stosownych przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne; termin „wody odciekowe” jest zgodny z terminologią występującą w obowiązujących aktach prawnych i nie wymaga definiowania (akty

wykonawcze do ustawy
z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach).

Pojęcie „morskie” (art. 3 pkt 7 dyrektywy) nie zostało zdefiniowane w projekcie ustawy, ponieważ w miejscu koniecznego użycia tego pojęcia odwołano się do obszarów morskich RP (art. 2 ust. 1 pkt 2 projektu ustawy).

Pojęcie „poszukiwanie” (art. 3 pkt 21 dyrektywy) jest tożsame znaczeniowo z pojęciem „poszukiwanie” zdefiniowanym w art. 6 pkt 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze.

Pojęcie „społeczeństwa” (art. 3 pkt 22 dyrektywy) jest pojęciem ogólnie zrozumiałym, stosowanym w wielu aktach prawnych, bez jego definicji, a więc zgodnie z ZTP nie wymaga zdefiniowania.

Pojęcie „operatora” (art. 3 pkt 24 dyrektywy) nie zostało zdefiniowane w projekcie ustawy, ponieważ w polskim systemie prawnym funkcjonuje pojęcie „posiadacza odpadów”. Definicja „posiadacza odpadów” jest zawarta w art. 3 ust. 3 pkt 13 ustawy o odpadach i zgodnie z jej brzmieniem posiadaczem odpadów jest każdy, kto faktycznie włada odpadami (wytwórca odpadów, inna osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna), z wyłączeniem prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów. Ponadto domniemywa się, że władający powierzchnią ziemi jest posiadaczem odpadów znajdujących się na nieruchomości. Z definicji „operatora” zawartej w dyrektywie wynika, że jest to osoba fizyczna lub prawna odpowiedzialna za gospodarowanie odpadami wydobywczymi zgodnie z prawem krajowym państwa członkowskiego, w którym gospodarowanie ma miejsce. W polskim systemie prawnym w zakresie gospodarki odpadami osobą fizyczną lub prawną odpowiedzialną za gospodarowanie odpadami jest posiadacz odpadów. Zatem posiadacz odpadów wydobywczych jest odpowiednikiem operatora, który jest osobą fizyczną lub prawną odpowiedzialną za gospodarowanie odpadami, także podczas ich magazynowania, a także w czasie prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz po jego zamknięciu.

W projekcie ustawy używane są więc pojęcia: „wytwórcy odpadów wydobywczych”, „posiadacza odpadów wydobywczych” oraz „posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych”.

„Osoba kompetentna” (art. 3 pkt 26 dyrektywy) nie została zdefiniowana, ale wskazana w przepisach szczegółowych dotyczących zarządzania obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Zakłada się, że osoba ta będzie musiała wykazać się odpowiednimi kwalifikacjami w zakresie gospodarowania odpadami wydobywczymi i wprowadzono całą procedurę ich uzyskiwania.

Pojęcie „organu właściwego” (art. 3 pkt 27 dyrektywy) nie wymaga zdefiniowania, gdyż zostanie on każdorazowo wskazany w przepisach szczegółowych.

Pojęcie „miejsca prowadzenia działalności” (art. 3 pkt 28 dyrektywy) jest pojęciem ogólnie zrozumiałym, stosowanym w wielu aktach prawnych, bez jego definicji, a więc zgodnie z ZTP nie wymaga zdefiniowania.

W pkt 1-14 zdefiniowano pojęcia na potrzeby projektu ustawy.

Pkt 1 – wprowadzono pojęcie cyjanku dysocjującego w słabym kwasie zgodnie z propozycją dyrektywy.

Pkt 2, 12 i 13 – używane w definicjach „hałdy”, „stawu osadowego” i „tamy” pojęcie „obiektu inżynierskiego” lub „konstrukcji inżynierskiej” (art. 3 pkt 5, 6, 7 dyrektywy) zostało zastąpione pojęciem „obiektu” (art. 3 ust. 1 pkt 2, 12, 13 projektu ustawy).

Pkt 3 – nie zdefiniowano pojęcia „surowiec mineralny” wprowadzając zamiast niego pojęcie „kopaliny” w nowym znaczeniu, odmiennym od znaczenia zdefiniowanego w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (art. 5 ust. 2 i 4 – definicja kopaliny, art. 5 ust. 4 – wyłączenie wód z kopaliny, art. 6 ust. 1 – definicja złoża kopaliny). Pojęcie „kopaliny” na potrzeby przedmiotowego projektu ustawy wyłącza z kopaliny solanki, wody lecznicze i termalne, dzięki czemu nie ma konieczności powtarzania tego wyłączenia w poszczególnych przepisach projektu ustawy.

Pkt 4 – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska i wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359) wprowadza kryteria jakości gleby i ziemi. Niespełnienie tych kryteriów oznacza uznanie gleby za zanieczyszczoną.

Dlatego też, w definicji niezanieczyszczonej gleby przywołano przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (art. 3 ust. 1 pkt 4 projektu ustawy).

Pkt 5 – definicja obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (art. 3 pkt 15 dyrektywy) została transponowana w formie krótkiej definicji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (art. 3 ust. 1 pkt 5 projektu ustawy) oraz przepisów art. 7 projektu ustawy. W definicji nie użyto pojęcia „magazynowanie”, które odnosi się bezpośrednio do okresów podanych w art. 7, tak więc jest dopuszczalne magazynowanie wskazanych odpadów wydobywczych w określonych okresach, natomiast po upływie dozwolonych okresów magazynowania odpady wydobywcze powinny zostać poddane odzyskowi lub składowane w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Pkt 6 – wprowadzono pojęcie odpadów przeróbczych zgodnie z propozycją dyrektywy.

Pkt 7 – wprowadzono pojęcie odpadów wydobywczych zgodnie z propozycją dyrektywy.

Pkt 8 – wprowadzono definicję poważnego wypadku, dla odróżnienia od pojęcia „poważnej awarii” występującego w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Pkt 9 – choć pojęcie „przemysł wydobywczy” występuje tylko dwa razy w projekcie ustawy, to jednak jego zdefiniowanie jest niezwykle istotne z punktu widzenia określenia kręgu podmiotów, których będą dotyczyły projektowane przepisy.

Pkt 10 – wprowadzono pojęcie przeróbki zgodnie z propozycją dyrektywy.

Pkt 11 – pojęcie „rekultywacji terenu” zostało przeredagowane w taki sposób, aby właściwie wkomponować tę definicję w polski system prawny. Dlatego wykorzystano w niej powszechnie stosowane w Polsce standardy gleby i ziemi, a także uszczegółowiono, iż chodzi o zagospodarowanie terenu, na który miał

wpływ obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, a nie o rekultywację samego obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Pkt 12 – w definicji pojęcia „staw osadowy” (art. 3 pkt 12 dyrektywy) w dyrektywie użyto sformułowania „oczyszczania i recyklingu”. Zostało ono zastąpione pojęciem „oczyszczania” (art. 3 ust. 1 pkt 12 projektu ustawy) jako pojęciem szerszym i obejmującym różne procesy. Jest to podejście spójne także

z niemiecką wersją językową dyrektywy, gdzie użyto pojęcia „oczyszczanie i klarowanie”. Nadal wątpliwości budzi pojęcie „drobnoziarniste” jako niezdefiniowane w polskim prawie.

Pkt 14 – w definicji „zainteresowanej społeczności” (art. 3 pkt 23 dyrektywy) występuje termin „organizacja pozarządowa”. Definicja ustawowa organizacji pozarządowej jest zawarta w [ustawie](#) z dnia [24 kwietnia 2003 r.](#) o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873) w art. 3 ust. 2: „Organizacjami pozarządowymi są, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4.”. Zastrzeżenie ust. 4 dotyczy wyłączenia

z zakresu Działu II ustawy fundacji publicznych i fundacji [partii politycznych](#).

Kodeks postępowania administracyjnego precyzyjnie określa krąg stron postępowania, natomiast nie wydaje się słuszne dopuszczenie wszystkich organizacji pozarządowych jako posiadających interes uczestniczenia w takim postępowaniu. Dopuszczenie takich organizacji może znacznie skomplikować i wydłużyć procedury wydawania decyzji. Dlatego też uszczegółowiono przepis dotyczący zasad, na jakich mają być dopuszczone do postępowania na prawach strony organizacje pozarządowe.

W ust. 2 projektu ustawy wprowadzono fakultatywne upoważnienie do wydania rozporządzenia określającego kryteria klasyfikacji odpadów wydobywczych do odpadów obojętnych, w związku z możliwością wydania przez Komisję Europejską decyzji dotyczącej interpretacji definicji odpadów obojętnych (art. 22

ust. 1 pkt f dyrektywy).

Art. 4.

Zasady zawarte w art. 4 dyrektywy zostały przeniesione na grunt prawa polskiego w sposób zbliżony do zasad sformułowanych w ustawie o odpadach. W ust. 5 projektu ustawy wskazano, kiedy marszałek województwa może odstąpić od wymagań przepisów ustawy (art. 2 ust. 3 akapit 2 dyrektywy).

Art. 5.

W art. 5 ust. 1 projektu ustawy ustalono, iż raport ocen oddziaływania na środowisko jest obligatoryjny dla wszystkich obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Ust. 2 wprowadza wyłączenie ze stosowania procedury dotyczącej skutków transgranicznych dla odpadów wydobywczych innych niż niebezpieczne i obojętne.

Pierwszym krokiem posiadacza odpadów wydobywczych prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Zgodnie z procedurą uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach posiadacz odpadów wydobywczych prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych powinien przedstawić informację o planowanym przedsięwzięciu (art. 49 ust. 3 ustawy – Prawo ochrony środowiska). W punkcie 4 tej informacji wskazuje on ewentualne warianty przedsięwzięcia, co jest tożsame

z obowiązkiem sformułowanym w art. 7 ust. 2 pkt b dyrektywy – „proponowaną lokalizację obiektu unieszkodliwiania odpadów, włącznie ze wszelkimi możliwymi lokalizacjami alternatywnymi”.

Przepisy tytułu I działu VI rozdziału 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska zawierają procedurę w sprawie ocen oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, natomiast przepisy rozdziału 3 regulują kwestie

procedury postępowania w zakresie transgranicznego oddziaływania instalacji na środowisko.

Procedura oddziaływania na środowisko oraz procedura lokalizacyjna (warianty lokalizacyjne) czyli art. 7 ust. 2 pkt b i e dyrektywy zostały włączone do prawa polskiego w ramach postępowania o uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia zawarte w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Art. 6.

W art. 6 ust. 1 projektu ustawy wskazano, iż rozróżnia się dwa typy obiektów unieszkodliwiania odpadów – kategorii A i pozostałe.

W rozporządzeniu, do wydania którego upoważnienie zostało zawarte w art. 6 ust. 2 projektu ustawy, zostaną uszczegółowione kryteria klasyfikacji obiektów unieszkodliwiania odpadów (zgodnie z art. 22 ust. 1 pkt g dyrektywy i załącznikiem III) wydane przez Komisję Europejską do dnia 1 maja 2008 r.

Zgodnie z ust. 3 minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze fakultatywnego rozporządzenia, metody pobierania próbek i przeprowadzania analiz, uwzględniające decyzję Komisji Europejskiej, która ma być wydana na podstawie art. 22 ust. 1 pkt h dyrektywy do dnia 1 maja 2008 r.

Art. 7.

Definicja obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (art. 2 pkt 15 dyrektywy) została zapisana jako odrębne przepisy.

Warto zauważyć, iż o ile w przypadku obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A oraz obiektów przewidzianych dla odpadów niebezpiecznych teren, na którym znajdują się odpady wydobywcze, jest od razu traktowany jako obiekt unieszkodliwiania odpadów, o tyle przy pozostałych grupach odpadów mamy do czynienia z okresem magazynowania, który daje czas posiadaczowi odpadów wydobywczych na podjęcie decyzji, co do przeznaczenia danego odpadu lub czas na jego wykorzystanie. Dopiero po upływie wskazanych terminów odpady powinny zostać przekazane do składowania w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych lub też do innego

procesu odzysku lub unieszkodliwiania (z wyjątkiem składowania w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych).

Ten sam teren nie może być jednocześnie miejscem magazynowania i obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Dla obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych zostały wskazane konkretne wymagania, których nie ma przy magazynowaniu.

Art. 8.

Na posiadacza odpadów wydobywczych nałożono obowiązek przeprowadzania co 5 lat przeglądu programu gospodarowania odpadami wydobywczymi. W przypadku istotnych zmian nie jest wystarczające tylko poinformowanie marszałka województwa o zmianach w programie, ale należy przedłożyć nowy program gospodarowania odpadami wydobywczymi.

Art. 9.

Art. 5 dyrektywy wprowadza „plan gospodarowania odpadami”. Jednak dla odróżnienia od planów gospodarki odpadami, o których jest mowa w przepisach ustawy o odpadach, do projektu ustawy wprowadzono pojęcie „programu gospodarowania odpadami wydobywczymi”. Dyrektywa wprowadza obowiązek sporządzenia programu gospodarowania odpadami wydobywczymi. Jednakże dla podkreślenia celu, w jakim ten dokument jest tworzony, w projekcie ustawy użyto wyrazu „przedłożenie”.

Program gospodarowania odpadami wydobywczymi powinien zawierać takie elementy, aby zostały zrealizowane jego cele.

Program gospodarowania odpadami wydobywczymi ma na celu wskazanie planowanych i przewidywanych sposobów, nawet jako kilka potencjalnych opcji, gospodarowania odpadami. Powinien uwzględniać różne możliwości – zarówno te istniejące, jak i potencjalne, oraz fakt, że na jego podstawie marszałek województwa wyda zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Jest to dokument, który powinien ukazać generalną strategię posiadacza odpadów wydobywczych w zakresie gospodarowania odpadami – od momentu zapobiegania ich wytworzeniu po bezpieczne składowanie w konkretnym obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Program powinien odnieść się do już uzgodnionej lokalizacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Lokalizacje alternatywne są rozpatrywane na etapie uzyskania decyzji środowiskowej. Wynika z tego, że program powinien opracować tak naprawdę zarządzający obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, bo tylko on jest w stanie przewidzieć np. warunki monitoringu. Nie ma na to wpływu wydobywający kopaliny. Istnieje taka możliwość, że wytwórca odpadów wydobywczych i zarządzający obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych to ten sam podmiot. Ale w wielu przypadkach mogą występować dwa odrębne podmioty.

Jeżeli cele programu określają inne dokumenty wymagane przepisami prawa geologicznego i górniczego posiadacz odpadów wydobywczych przedstawia w programie gospodarowania odpadami wydobywczymi odpowiednie informacje na ten temat. Natomiast na wezwanie marszałka województwa przed wydaniem decyzji posiadacz odpadów wydobywczych powinien udostępnić mu wskazane dokumenty.

Art. 10.

W programie gospodarowania odpadami wydobywczymi posiadacz odpadów wydobywczych proponuje kwalifikację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, opierając się na wykonanej przez siebie ocenie ryzyka obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Ocena ryzyka obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest dołączona do programu, a więc na jej podstawie marszałek województwa podejmie decyzję o ostatecznej kwalifikacji przedmiotowego obiektu.

W programie gospodarowania odpadami wydobywczymi są wskazane odpady wydobywcze, które będą składowane w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Ich charakterystyka obejmuje 5 istotnych kwestii:

- 1) opis spodziewanych właściwości fizycznych i chemicznych odpadów wydobywczych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na stateczność obiektu, jak
i stabilność chemiczną (co powinno zapobiec nieprzewidzianym reakcjom chemicznym zachodzącym pomiędzy składowanymi odpadami wydobywczymi),

- 2) wyszczególnienie rodzaju odpadów,
- 3) opis substancji chemicznych wykorzystywanych podczas przeróbki kopalin, oraz ich aktywności chemicznej, co może mieć decydujące znaczenie w kontekście stabilności chemicznej całego obiektu unieszkodliwiania odpadów oraz jego wpływu na środowisko,
- 4) opis metody składowania,
- 5) system transportu odpadów wydobywczych, który ma być zastosowany.

Upoważnienie zawarte w ust. 4 zawiera możliwość wydania rozporządzenia z chwilą kiedy Komisja Europejska wyda decyzję na podstawie art. 22 ust. 1 pkt e dyrektywy (charakterystyka odpadów – załącznik II dyrektywy).

Art. 11.

Każdy obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych powinien posiadać ocenę ryzyka obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, o której jest mowa w załączniku III dyrektywy (3 elementy – obecny i planowany rozmiar, lokalizacja, wpływ na środowisko). Na jej podstawie posiadacz odpadów wydobywczych prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych proponuje kwalifikację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (kategorii A lub pozostały). Ocena ryzyka obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest elementem programu gospodarowania odpadami wydobywczymi, ponieważ w nim posiadacz odpadów wydobywczych proponuje kwalifikację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych wraz z uzasadnieniem (tym uzasadnieniem powinna być właśnie ocena ryzyka obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, bowiem dzięki niej istnieje możliwość oceny przez marszałka województwa propozycji klasyfikacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych dokonanej przez posiadacza odpadów wydobywczych).

Ust. 4-6 wprowadzają przepis art. 13 ust. 6 dyrektywy dotyczący kontrolowania stężenia cyjanku dysocjującego w słabym kwasie w stawie osadowym. O ile technologia ta nie jest obecnie w Polsce stosowana, to nie można wykluczyć konieczności zastosowania się do tych przepisów w przyszłości, w przypadku rozpoczęcia nowej działalności wydobywczej i przeróbczej.

Art. 12.

Ze względów proceduralnych określono szczegółowo, co zawiera decyzja zatwierdzająca program gospodarowania odpadami wydobywczymi. W procesie wydawania decyzji biorą także udział, jako organy opiniujące, właściwy dyrektor okręgowego urzędu górniczego oraz właściwy wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

W ust. 5 wprowadzono przesłanki odmowy wydania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi.

Art. 13.

Art. 13 wprowadza procedurę postępowania marszałka województwa, gdy posiadacz odpadów wydobywczych narusza przepisy ustawy lub działa niezgodnie z decyzją zatwierdzającą program gospodarowania odpadami wydobywczymi.

Art. 14.

Prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych wymaga uzyskania zezwolenia, które wydaje marszałek województwa na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat.

Aby zapobiec dublowaniu się decyzji, posiadacz odpadów wydobywczych ubiegający się o zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest zwolniony z obowiązku uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów, o którym mowa

w art. 26 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.

Art. 15.

We wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych zostanie wskazana jedna – uzgodniona lokalizacja obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Do wniosku powinna zostać również dołączona decyzja zatwierdzająca program gospodarowania odpadami wydobywczymi wraz z oceną ryzyka

obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, wskazującą klasyfikację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Art. 7 ust. 1 dyrektywy wskazuje zakres zezwolenia, dodatkowo uściślając, że w zezwoleniu należy określić kategorię obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Program gospodarowania odpadami wydobywczymi jest integralną częścią zezwolenia, ponieważ w nim są procedury zamknięcia i rekultywacji, co jest podstawą do wystąpienia posiadacza odpadów wydobywczych prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych z wnioskiem o wydanie zgody na zamknięcie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Posiadacz odpadów wydobywczych prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych składa wniosek o wydanie zezwolenia, którego elementem jest program gospodarowania odpadami wydobywczymi.

Art. 16.

Na podstawie wniosku jest wydawane zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Zezwolenie zawiera m.in. klasyfikację obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych do kategorii A.

Art. 17.

Gdy nastąpią istotne zmiany w strukturze lub w zasadach prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych lub w odniesieniu do rodzaju składowanych odpadów (art. 7 ust. 4 dyrektywy) posiadacz odpadów wydobywczych prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest obowiązany wystąpić z wnioskiem o zmianę zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Konieczność zmiany zezwolenia może także wynikać ze zmian warunków prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz zmian w najlepszych dostępnych technikach. W tych przypadkach stosuje się procedurę wydawania zezwolenia.

Art. 18.

Ze względu na fakt funkcjonowania obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, z których pozyskiwane są odpady wydobywcze na podstawie uzyskanych pozwoleń na wytwarzanie odpadów, zostały wprowadzone przepisy regulujące kwestie ich uzyskiwania (na dotychczasowych warunkach) oraz uzupełnienia o dodatkowe elementy wymagane przez dyrektywę. Jednocześnie pozostawiono w ustawie o odpadach art. 54a w niezmiennym brzmieniu, ponieważ na hałdach i zwałowiskach mogą znajdować się odpady pochodzące z innych przemysłów niż przemysł wydobywczy np. z hutnictwa.

Art. 19.

W związku z koniecznością sporządzenia przez właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego został wprowadzony obowiązek dołączania niezbędnych informacji do wniosków o wydanie zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz o wydanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów. Marszałek województwa powinien te informacje przekazać niezwłocznie właściwemu komendantowi wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej. Natomiast zezwolenie może zostać wydane, dopiero gdy zewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy zostanie sporządzony.

Art. 20.

Art. 20 zawiera warunki odmowy wydania zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Art. 21.

Art. 21 wprowadza procedurę postępowania marszałka województwa, gdy posiadacz odpadów wydobywczych narusza przepisy ustawy lub działa niezgodnie z zezwoleniem na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Art. 22.

Art. 22 wprowadza procedurę uzyskiwania kwalifikacji w zakresie gospodarowania odpadami wydobywczymi przez odwołanie do istniejących przepisów

w tym zakresie w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.

Aby obniżyć koszty zarówno po stronie przedsiębiorców, jak i marszałków województw utrzymano w mocy dotychczas uzyskane świadectwa stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarki odpadami (art. 50 ust. 3 projektu ustawy).

Art. 23.

Posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych powinien zapewniać możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz szkolenia personelu, z uwzględnieniem wymagań sanitarnych, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska.

Art. 24.

Posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest obowiązany do prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych w sposób zapobiegający emisji pyłów i gazów oraz pogorszeniu się stanu gleb, wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku oddziaływania wód odciekowych pochodzących z obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, także po jego zamknięciu.

Posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest obowiązany także do prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych z uwzględnieniem wszystkich wymogów zapewniających prawidłowe funkcjonowanie urządzeń i wyposażenia obiektu.

Art. 25.

Art. 25 wprowadza ogólną zasadę lokalizacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, ze szczególnym uwzględnieniem zobowiązań wobec obszarów chronionych, ochrony wód, gleb, uzdrowisk oraz innych elementów środowiska.

Art. 26.

Art. 26 swym zakresem nawiązuje do zasad ustalonych w przepisach o odpadach, dotyczących obowiązku sprawdzenia zgodności przyjmowanych odpadów z danymi zawartymi w karcie przekazania odpadu oraz możliwości odmowy przyjęcia danych odpadów do składowania w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Ponadto wprowadza obowiązek ponoszenia przez posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych opłat za korzystanie ze środowiska w zakresie składowania odpadów wydobywczych w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Ta zasada nie dotyczy odpadów wydobywczych obojętnych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz niezanieczyszczonej gleby. Oznacza to, że za składowanie pozostałych odpadów wydobywczych ponoszone są takie same opłaty, jak za składowanie odpadów na składowiskach odpadów.

Art. 27.

W ust. 1 wprowadzono obowiązek prowadzenia monitoringu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, natomiast w ust. 2 – po jego zamknięciu. Jest to konieczne, aby można było precyzyjnie wskazać wyłączenia dla monitoringu po zamknięciu wybranych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (art. 2 ust. 2 i art. 55 projektu ustawy).

Upoważnienie do wydania rozporządzenia zawarte w art. 25 ust. 3 nawiązuje do przesłanki art. 11 ust. 2 pkt c dyrektywy oraz odwołania do pkt c mówiącego o dokumentach dotyczących monitoringu i kontroli.

Jest również konieczne ustalenie wzoru sprawozdania o wynikach monitoringu, z uwagi na fakt, że co najmniej raz do roku posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych powinien właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska takie sprawozdanie złożyć, a także ustalić termin jego składania oraz częstotliwość jego sporządzania. Zrezygnowano z nazwy sprawozdania „rocznie”, ponieważ w przypadku zamknięcia tych obiektów częstotliwość składania sprawozdań może być mniejsza niż raz do roku, np. raz na 2 lata.

Realizacja upoważnienia zawartego w ust. 6 ma na celu transpozycję do prawa krajowego przepisów art. 13 dyrektywy dotyczącego zapobiegania pogarszaniu się stanu wody oraz zanieczyszczeniu powietrza i gleby.

Posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest obowiązany do przechowywania dokumentów dotyczących monitoringu i kontroli, w tym sprawozdań o wynikach monitoringu, przez okres co najmniej 5 lat (art. 11 ust. 2 pkt e akapit 2 dyrektywy).

Art. 28.

Jeśli na terenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych dojdzie do zdarzenia, które może mieć wpływ na stateczność i chemiczną stabilność obiektu posiadacz odpadów wydobywczych prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest obowiązany powiadomić o tym właściwe organy – właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej oraz właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Posiadacz odpadów wydobywczych prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych powinien składać sprawozdanie o wynikach monitoringu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, z częstotliwością określoną w akcie wykonawczym. Jeśli jednak wojewódzki inspektor ochrony środowiska ma podstawy do podjęcia podejrzeń, iż stateczność czy stabilność chemiczna obiektu jest zagrożona może ustalić, w drodze decyzji, odrębny harmonogram składania tych sprawozdań.

Zdanie z art. 11 dyrektywy brzmiące: „Na podstawie tego sprawozdania właściwy organ może zdecydować, że niezbędne jest zatwierdzenie przez niezależnego eksperta.” nie zostanie transponowane do polskiego prawa, ze względu na brak takiej struktury w polskim porządku prawnym i konieczność budowania całej procedury związanej z wyborem tych ekspertów, m.in.: ustalenie kwalifikacji ekspertów, procedury wyłaniania ekspertów, stworzenia listy ekspertów (działanie korupcjogenne), powołanie komisji weryfikującej ekspertów, ustalenie składu i procedury powoływania komisji, opłaty za egzamin, wynagrodzenia dla członków komisji.

Art. 29.

Ustalona w projekcie ustawy procedura zamykania obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest zbliżona do procedury określonej w ustawie o odpadach dotyczącej zamykania składowisk odpadów, ale zawiera także elementy wymagane przez art. 12 dyrektywy.

W dotychczasowym porządku prawnym występuje decyzja – zgoda na zamknięcie, którą podmiot jest obowiązany uzyskać przed rozpoczęciem procesu zamykania. W tej decyzji jest określony harmonogram zamykania, natomiast nie ma decyzji stwierdzającej faktyczne zamknięcie składowiska

odpadów. Dyrektywa wprowadziła właśnie zgodę na rozpoczęcie procedury zamykania obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz stwierdzenie przez organ całkowitego zamknięcia obiektu.

Jednakże art. 12 ust. 1 dyrektywy wskazuje, iż państwa członkowskie podejmą środki w celu zapewnienia zgodności z art. 12 ust. 2-5 dyrektywy. Zgodność ta będzie utrzymana, jednak procedura zostanie oparta na sprawdzonych już zasadach zamykania składowisk odpadów.

Jako pierwsza będzie zgoda właściwego organu na zamknięcie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Zgoda ta może zostać wydana na wniosek posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych lub z urzędu. Wniosek posiadacza odpadów dotyczący technicznego zamknięcia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych będzie wymagał uszczegółowienia informacji, zawartych uprzednio w programie gospodarowania odpadami wydobywczymi.

Wydanie zgody z urzędu zostało ustalone w przypadku, gdy potrzeba ta wynika z zarządzenia pokontrolnego wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska (art. 17 dyrektywy mówi o kontrolowaniu obiektów).

Posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych nawet po zamknięciu obiektu ma obowiązki do wypełnienia i nie jest z nich w żaden sposób zwolniony.

Art. 30.

Celem ujednoczenia procedur wprowadzono wytyczne dotyczące zawartości wniosku o wydanie zgody na zamknięcie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych lub jego części oraz zakres zgody na zamknięcie przedmiotowego obiektu wydawanej przez marszałka województwa.

Do wniosku powinien zostać dołączony projekt zamknięcia i rekultywacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz projekt rekultywacji terenu, na który miał wpływ obiekt. W przypadku zaistnienia takiej potrzeby zostanie wydane rozporządzenie wskazujące niezbędne dane do projektu rekultywacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz rekultywacji terenu.

Art. 31.

Poinformowanie marszałka województwa o wynikach kontroli po zakończeniu technicznego zamknięcia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest istotne w związku z obowiązkiem wystawienia posiadaczowi odpadów prowadzącemu obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych pisemnego oświadczenia zwalniającego go z obowiązku posiadania gwarancji finansowej.

Transpozycja art. 12 ust. 5 dyrektywy zostanie dokonana w przepisach rozporządzenia o monitoringu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Istnieje potrzeba używania wyrazu „zdarzenia” zamiast „wydarzenia”, tak jak jest w art. 12 ust. 6 polskiej wersji językowej dyrektywy.

Po zamknięciu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych wojewódzki inspektor ochrony środowiska ustala w zarządzeniu pokontrolnym częstotliwość składania sprawozdania o wynikach monitoringu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (ust. 1).

Projekt, zgodnie z przepisami dyrektywy, przewiduje możliwość przejęcia przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta realizacji obowiązków dotyczących utrzymania, monitoringu oraz działań po zamknięciu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych lub jego części, na podstawie umowy określającej w szczególności sposób pokrycia przez posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych wszelkich kosztów związanych z przejęciem tych obowiązków.

Jeśli po zamknięciu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych lub jego części, wystąpi zdarzenie lub zmiany technologiczne, które mogą mieć wpływ na stateczność obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych lub jego części lub też ujawnią się wszelkie istotne niekorzystne skutki dla środowiska ujawnione w wyniku monitoringu, konieczne jest zawiadomienie o tym fakcie właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej oraz właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. W przepisie wskazano, iż powinno to nastąpić niezwłocznie oraz w formie pisemnej, a także w innej formie jeżeli zaistnieje taka konieczność, np. telefonicznie, faksem, e-mailem.

Art. 32.

Zgodnie z art. 14 dyrektywy przez rozpoczęciem składowania odpadów w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych przedstawia marszałkowi województwa gwarancję finansową, np. w formie depozytu pieniężnego, w tym sponsorowanych przez przemysł wzajemnych funduszy gwarancyjnych. Dyrektywa określa jedynie pośrednio moment jej przedstawienia. Udokumentowana gwarancja finansowa jest niezbędna na etapie uzyskania zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, nie jest natomiast niezbędna na etapie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Państwa członkowskie posiadają pewien zakres swobody w zakresie ustalenia procedur udokumentowania gwarancji finansowej, jej formy oraz jej ekwiwalentu, np. w formie sponsorowanych przez przemysł wzajemnych funduszy gwarancyjnych. Jednakże Komisja Europejska na podstawie art. 22 ust. 1 pkt c dyrektywy przygotowuje techniczne wskazówki w celu ustanowienia gwarancji finansowej. Dlatego też w ust. 6 przewidziano możliwość wydania stosownego aktu wykonawczego.

Najważniejszym aspektem gwarancji finansowej lub jej ekwiwalentu jest dostępność w każdym czasie środków finansowych na rekultywację terenu, na który miał wpływ obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Przy obliczaniu gwarancji finansowej lub jej ekwiwalentu należy wziąć pod uwagę prawdopodobny wpływ obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych na środowisko, jego kategorię, właściwości składowanych na nim odpadów, kierunek rekultywacji. Prace rekultywacyjne powinny wykonać podmioty o odpowiednich kwalifikacjach w zakresie prawa budowlanego i ochrony środowiska.

Wysokość gwarancji finansowej lub jej ekwiwalentu powinna być okresowo weryfikowana i dostosowywana do zakresu niezbędnych prac rekultywacyjnych. Szczegółowe procedury jej weryfikacji, a także forma, sposób obliczania i udokumentowania powinny zostać określone w akcie wykonawczym do ustawy, który został ustalony jako fakultatywny, ze względu na wskazanie

uwzględnienia w nim wytycznych opracowanych przez Komisję Europejską do dnia

1 maja 2008 r. (art. 22 ust. 1 pkt c dyrektywy).

W przypadkach, gdy wójt, burmistrz lub prezydent miasta przejmie od posiadacza odpadów wydobywczych prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych obowiązki dotyczące utrzymania, monitoringu oraz działań po zamknięciu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych lub jego części, to uzyskuje prawo do dysponowania gwarancją finansową lub jej ekwiwalentem.

Art. 33.

Zmiana posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych wymaga przekazania przez posiadacza odpadów przekazującego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych następnemu posiadaczowi odpadów prowadzącemu obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych na podstawie umowy cywilnoprawnej w szczególności dotychczasowych oraz aktualnych dokumentów związanych z prowadzeniem obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Art. 34.

Art. 34-38 mają zastosowanie do obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A, z wyłączeniem obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, dla których mają zastosowanie przepisy tytułu IV ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

W tytule IV ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska został określony sposób postępowania w przypadku poważnych awarii dla zakładów, które spełniają kryteria dyrektywy 96/82/WE, czyli znajdują się w nich wskazane rodzaje i ilości substancji niebezpiecznych. Przepisy zawarte w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska są o wiele bardziej rygorystyczne niż przewidziane dla obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A.

Rysują się trzy typy takiego obiektu:

- 1) obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A, do którego będą miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, ponieważ zawiera substancje wyszczególnione w dyrektywie 96/82/WE ujęte w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. Nr 58, poz. 535),
- 2) obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, do którego będą miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, ponieważ zawiera substancje wyszczególnione w dyrektywie 96/82/WE ujęte w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. Nr 58, poz. 535),
- 3) obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A, do którego będą miały zastosowanie przepisy ustawy (zawiera inne substancje niż wyszczególnione w dyrektywie 96/82/WE lub jest niestabilny technicznie).

Sformułowanie „bez uszczerbku dla innych przepisów wspólnotowych” nie wymaga transpozycji, ponieważ te przepisy zostały uwzględnione w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze, a niniejszy projekt ustawy ich nie narusza (przepisy dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników w kopalniach otworowych, powierzchniowych i podziemnych).

Organem właściwym do sporządzenia zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego jest właściwy komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej, tak jak w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. W kwestiach nieuregulowanych w projekcie ustawy, m.in. w zakresie procedur sporządzania i opiniowania zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego, mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Art. 35.

Określono w nim cele wewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego sporządzanego przez posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A oraz zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego sporządzanego przez właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.

Art. 36.

W art. 36 wskazano zadania posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych kategorii A związane ze sporządzeniem wewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego oraz wprowadzeniem w życie systemu zarządzania bezpieczeństwem, m.in. zatrudnienie kierownika do spraw bezpieczeństwa oraz wdrożenie procedury postępowania w razie wystąpienia poważnego wypadku.

Art. 37.

Przy sporządzaniu zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego jest konieczny udział społeczeństwa. Procedurę taką przewiduje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. Informacja o sporządzeniu zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego jest niezbędna marszałkowi województwa do wydania zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Art. 38.

Właściwy komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej sporządza informację o środkach bezpieczeństwa oraz o działaniach podejmowanych w razie wystąpienia poważnego wypadku. Informacja powinna zostać zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej organu oraz być aktualizowana co najmniej raz na 3 lata.

Art. 39.

Do dnia wejścia w życie ustawy wypełnianie wyrobisk górniczych jest możliwe w dwóch sytuacjach:

- 1) wypełnianie wyrobisk górniczych masami ziemnymi i skalnymi na podstawie art. 2 ust. 2 pkt 1a ustawy o odpadach, która wyłącza spod jurysdykcji ustawy o odpadach masy ziemne i skalne, pod pewnymi warunkami,
- 2) wypełnianie wyrobisk górniczych odpadami zgodnie z aktem wykonawczym wydanym na podstawie art. 13 ust. 2a pkt 1 ustawy o odpadach, w którym zostały także wymienione odpady z grupy 01 według katalogu odpadów.

Spełnienie przez posiadacza odpadów wydobywczych wymagań dla wyrobisk górniczych przyjmujących odpady wydobywcze powinno zostać określone w planie ruchu zakładu górniczego lub w zezwoleniu na prowadzenie działalności w zakresie odzysku na podstawie ustawy o odpadach.

W związku z wprowadzeniem dodatkowych warunków, które powinny być spełnione przy wypełnianiu wyrobisk górniczych odpadami wydobywczymi, jest konieczne jest wprowadzenie zmian w aktach wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień zawartych w art. 64 ust. 6 oraz art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze. Obowiązujące akty wykonawcze zachowują moc do czasu wydania nowelizacji tych przepisów wykonawczych.

Art. 40.

Właściwość miejscową marszałka województwa ustala się ze względu na miejsce prowadzenia działalności posiadacza odpadów wydobywczych. Ponadto ciąży na nim obowiązek przekazania kopii decyzji do właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, a także zmiana zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych z urzędu w zakresie zmiany danych osobowych posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Art. 41.

Jako organ kontrolny został wskazany wojewódzki inspektor ochrony środowiska. Jest to o tyle istotne, że wojewódzki inspektor ochrony środowiska kontroluje wszystkie aspekty ochrony środowiska oraz różne rodzaje działal-

ności. Na podstawie art. 22 ust. 1 pkt d dyrektywy Komisja Europejska wyda techniczne wskazówki odnoszące się do kontroli obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, które będą pomocne przy przygotowaniu projektu aktu wykonawczego zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu.

W przypadku gdy obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych będą znajdowały się na terenie zakładów górniczych, będą one także podlegały kontroli Wyższego Urzędu Górniczego, co wynika z przepisów prawa geologicznego i górniczego i nie wymaga odrębnego uregulowania w przedmiotowym projekcie ustawy.

Art. 42.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 dyrektywy państwa członkowskie powinny co roku (czyli raz do roku za poprzedni rok kalendarzowy) przekazywać Komisji Europejskiej informacje dotyczące zdarzeń, o których mowa w art. 11 ust. 3 i art. 12 ust. 6 dyrektywy. Są to wydarzenia mające wpływ na stabilność obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Ze względu na fakt, że zgłoszenia zdarzeń będą wpływać do organów na poziomie województwa, dane dla całego kraju powinien zebrać jeden organ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

Art. 43.

Art. 20 dyrektywy wskazuje obowiązek wykonania spisu zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, włącznie z opuszczonymi obiektami unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, zlokalizowanych na terenie kraju. Spis na terenie poszczególnych województw powinni przeprowadzić wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska, ponieważ są to organy najlepiej znające przeszłość gospodarczą danego regionu i mające największe doświadczenie

w kontrolowaniu przedsiębiorców. Zgodnie z przepisem dyrektywy spis powinien zostać sporządzony i przekazany do Komisji Europejskiej w terminie 6 lat od daty wejścia w życie dyrektywy (data wejścia w życie – 1 maja 2006 r.) czyli do dnia 1 maja 2012 r. Metodologia sporządzania spisu zostanie ustalona

w rozporządzeniu fakultatywnym, ponieważ ma się ono opierać na wymianie informacji technicznych i naukowych z innymi państwami członkowskimi (art. 21 ust. 1 dyrektywy).

Art. 44, 45, 46.

Art. 19 dyrektywy wskazuje, że państwa członkowskie ustalają zasady dotyczące sankcji za naruszenia przepisów prawa krajowego przyjętych zgodnie z dyrektywą i podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, że są one wykonywane. Przewidziane sankcje powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest obowiązany do prowadzenia ewidencji odpadów zgodnie z art. 36 i 37 ustawy o odpadach stosując karty ewidencji odpadu oraz karty przekazania odpadu, a na ich podstawie sporządzenia i przekazania do marszałka województwa zbiorczego zestawienia danych, dlatego też w przepisach karnych odwołanie do tych dokumentów jest możliwe.

W przypadku art. 36 ust. 5, który odwołuje się do art. 264 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, należy nadmienić, iż nie ma konieczności określania sankcji za niewypełnienie tego obowiązku, ponieważ sankcja ta została określona w art. 354 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

Art. 47.

Ze względu na wskazanie Inspekcji Ochrony Środowiska jako organu kontrolnego jest konieczne wprowadzenie zmian do ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287 i Nr 75, poz. 493).

Art. 48.

Zgodnie z art. 6 ust. 5 oraz art. 8 dyrektywy zmiana w art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska gwarantuje dostęp zainteresowanej społeczności do informacji o projekcie zewnętrznego planu

operacyjno-ratowniczego, wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, zezwoleniu na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, o wydarzeniach, które miały miejsce w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz o spisie zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych wraz z listą opuszczonych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Na mocy art. 31 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska każdy ma prawo do składania uwag i wniosków w postępowaniu prowadzonym z udziałem społeczeństwa. Procedura zawarta w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska gwarantuje również, że przy podejmowaniu przedmiotowych decyzji uwagi zainteresowanej społeczności zostaną w należyty sposób rozpatrzone. Procedura ta również obejmuje uzyskiwanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Udostępnienie informacji zawartych w zezwoleniu krajowym i wspólnotowym organom statystycznym jest możliwe na podstawie art. 19 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, która reguluje kwestie udostępniania informacji o środowisku (art. 7 ust. 5 dyrektywy).

Art. 49.

Art. 15 dyrektywy wprowadza zmianę do załącznika III dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu, która jest transponowana do prawa krajowego przepisami ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Nr 75, poz. 493).

Art. 50.

Przepis zawarty w art. 24 ust. 1 dyrektywy (dwie pierwsze części zdania) został zawarty w dwóch ustępach, wprowadzając terminy dostosowawcze:

- do przepisów projektu ustawy do dnia 1 maja 2012 r. (ust. 1),
- do przepisów dotyczących gwarancji finansowych do dnia 1 maja 2014 r. (ust. 4).

W ust. 2 wprowadzono okres dostosowawczy dla zarządzających obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych na uzyskanie świadectwa stwierdzającego odpowiednie kwalifikacje, natomiast w ust. 3 wskazano, iż uzyskane dotychczas świadectwa kwalifikacji dla kierowników składowisk odpadów zachowują ważność.

Art. 51.

Przepis zawarty w art. 24 ust. 1 dyrektywy (trzecia część zdania) oraz fragment art. 13 ust. 6 dyrektywy (środkowa część zdania) zostały zawarte w art. 51, wprowadzając terminy dostosowawcze dla poszczególnych dopuszczalnych poziomów stężenia cyjanku dysocjującego w słabym kwasie w stawie osadowym.

Art. 52.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 dyrektywy do obiektów zamkniętych do dnia 1 maja 2008 r. nie mają zastosowania przepisy projektu ustawy.

Transpozycja art. 24 ust. 3 nie jest konieczna, ponieważ kwestie prawidłowej gospodarki odpadami, w tym również odpadami wydobywczymi, regulują przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Natomiast zasady prowadzenia ruchu zakładu górniczego, także w zakresie postępowania z odpadami, regulują przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze. Powyższe przepisy będą obowiązywać w tym zakresie do czasu uchwalenia nowej ustawy o odpadach wydobywczych, czyli do dnia 1 maja 2008 r.

Art. 53.

Od dnia 1 maja 2008 r. składowiska odpadów przyjmujące wyłącznie odpady wydobywcze, a także inne obiekty niebędące składowiskami odpadów, będą traktowane jak obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Art. 54.

Dotychczas nabyte prawa w zakresie gospodarki odpadami wydobywczymi, w postaci pozwoleń na wytwarzanie odpadów oraz zezwoleń w zakresie gospodarki odpadami zachowują ważność na czas na jaki zostały wydane,

jednak nie dłużej niż do dnia 1 maja 2012 r. posiadacz odpadów wydobywczych ma obowiązek dostosować się do nowych przepisów do dnia 1 maja 2012 r.

Pozwolenia zintegrowane zachowują ważność na czas, na jaki zostały wydane. Jednakże zostały wprowadzone przepisy regulujące kwestie ich uzupełnienia o dodatkowe elementy wymagane przez dyrektywę. Po upływie terminu ważności pozwolenia zintegrowanego podmiot powinien ubiegać się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Art. 55.

Art. 24 ust. 4 dyrektywy wprowadza złagodzenie przepisów dla obecnie istniejących obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, które są składowiskami odpadów przyjmującymi odpady wydobywcze.

Ze względu na fakt, że wymagania dla składowisk odpadów i wymagania dla obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych różnią się między sobą wprowadzono, oprócz okresów dostosowawczych w art. 50 projektu ustawy, także wyjątki dla tych składowisk, które w niedługim horyzoncie czasowym zostaną zamknięte. Ich zamknięcie może wynikać z programów rządowych, np. „Restrukturyzacja górnictwa węgla kamiennego w latach 2004-2006” i „Strategia na lata 2007-2010”.

W ust. 2 i 3 ustalono procedurę przepływu informacji o składowiskach odpadów przyjmujących do składowania odpady wydobywcze, do których ma zastosowanie jeden z przypadków wskazanych w ust. 1. Jest to procedura jednorazowa

i o jej wynikach Polska powinna powiadomić Komisję Europejską do dnia 31 lipca 2008 r. (po upływie dwóch lat i trzech miesięcy od daty wejścia w życie dyrektywy).

Art. 56.

Przepis wprowadza terminy, kiedy po raz pierwszy nastąpi przekazanie spisów zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, włącznie z opuszczonymi obiektami unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, zlokalizowanych na terenie kraju przez wojewódzkich inspektorów ochrony

środowiska do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska oraz kiedy po raz pierwszy spis ten zostanie udostępniony społeczeństwu.

Art. 57.

Art. 25 dyrektywy wskazuje, iż do dnia 1 maja 2008 r. państwa członkowskie wprowadzą w życie przepisy dyrektywy oraz akty wykonawcze do niej. Przygotowanie aktów wykonawczych do niniejszego projektu ustawy jest uzależnione w dużej mierze od zaleceń i wskazówek technicznych, które mają zostać ogłoszone przez Komisję Europejską, w drodze decyzji, do dnia 1 maja 2008 r. Komisja w drodze decyzji powinna określić przepisy niezbędne do realizacji zadań określonych w art. 22 ust. 1 dyrektywy, z uwzględnieniem w pierwszej kolejności pkt e, f i g:

- e) zakończenia formułowania wymagań technicznych odnoszących się do charakterystyki odpadów zawartej w załączniku II,
- f) interpretacji definicji zawartej w art. 3 pkt 3 (definicja odpadów obojętnych),
- g) zdefiniowania kryteriów klasyfikacji obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych zgodnie z załącznikiem III.

Wydanie tych decyzji umożliwi uruchomienie procedury wydawania aktów wykonawczych.

Termin wydania przedmiotowych decyzji jest niestety niepokojący z punktu widzenia przeprowadzenia pełnej transpozycji przepisów dyrektywy do prawa krajowego z pewnym wyprzedzeniem, np. rocznym, z uwagi na nowe obowiązki nakładane na posiadaczy odpadów wydobywczych.

O wprowadzeniu w życie przepisów ustawowych i aktów wykonawczych transponujących przepisy dyrektywy państwa członkowskie są obowiązane niezwłocznie powiadomić Komisję Europejską.

Załącznik nr 1

Załącznik jest spójny z art. 252 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, a więc niniejsza procedura jest już znana w polskim porządku prawnym.

Załącznik nr 2

Zawiera zakres informacji, które powinny zostać przekazane zainteresowanej społeczności przez właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.

Projekt ustawy o odpadach wydobywczych jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o odpadach wydobywczych nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt ustawy był zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska.

W trakcie prac legislacyjnych żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje akt normatywny

Projekt ustawy dotyczy:

- 1) przedsiębiorców górniczych eksploatujących kopaliny na lądzie metodą podziemną, odkrywkową, jak i otworową,

- 2) prowadzących składowiska odpadów przyjmujących do składowania odpady wydobywcze oraz prowadzących funkcjonujące obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
- 3) kompetentnych organów administracji, odpowiadających za wydawanie zezwoleń na prowadzenie obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, przeprowadzanie kontroli tych obiektów i kontroli ich oddziaływania na środowisko.

Do przedsiębiorców górniczych należy zaliczyć około 3.850 podmiotów, które są skonsolidowane w koncernach lub należą do stowarzyszeń branżowych.

W 2004 r. w Polsce funkcjonowało 11 składowisk odpadów przyjmujących do składowania wyłącznie odpady wydobywcze (z grupy 01 podgrup 01 01, 01 03 i 01 04), wśród nich dwa posiadają pozwolenia zintegrowane.

Kompetentnymi organami są: marszałek województwa, komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej, wojewódzki inspektor ochrony środowiska.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Projekt ustawy został przekazany w ramach konsultacji społecznych do podmiotów związanych z gospodarką odpadami oraz przemysłem wydobywczym, stowarzyszeń zrzeszających przedsiębiorców oraz związków zawodowych wskazanych poniżej:

- 1) wojewodowie,
- 2) marszałkowie województw,
- 3) Główny Urząd Statystyczny,
- 4) Główny Inspektor Ochrony Środowiska,
- 5) wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska,
- 6) Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej,
- 7) Związek Rzemiosła Polskiego,
- 8) Business Centre Club – Związek Pracodawców,
- 9) Forum Związków Zawodowych,

- 10) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 11) NSZZ „Solidarność”,
- 12) OPZZ,
- 13) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych,
- 14) Konfederacja Pracodawców Polskich,
- 15) Polski Klub Ekologiczny,
- 16) Instytut na Rzecz Ekorozwoju,
- 17) Biuro Wspierania Lobbyingu Ekologicznego,
- 18) Centrum Prawa Ekologicznego,
- 19) Komitet Ochrony Środowiska – Krajowa Izba Gospodarcza,
- 20) Polska Izba Ekologii,
- 21) Ogólnopolska Izba Gospodarcza Recyklingu,
- 22) Polska Izba Gospodarki Odpadami,
- 23) Krajowa Izba Gospodarki Odpadami,
- 24) Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego,
- 25) ABC Recykling S.A.,
- 26) Wyższy Urząd Górniczy,
- 27) regionalne zarządy gospodarki wodnej,
- 28) Jastrzębska Spółka Węglowa,
- 29) Katowicki Holding Węglowy,
- 30) Kompania Węglowa,
- 31) KWK Bogdanka,
- 32) Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego,
- 33) Polski Związek Pracodawców Producentów Kruszyw,
- 34) KGHM Polska Miedź S.A.,
- 35) ZG „Trzebionka” S.A.,

- 36) ZGH „Bolesław” S.A.,
- 37) Państwowy Instytut Geologiczny,
- 38) Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie,
- 39) Górnicza Izba Przemysłowo-Handlowa,
- 40) Państwowa Agencja Atomistyki,
- 41) Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- 42) Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych.

Projekt został także zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

W ramach konsultacji społecznych uwagi zgłosiły następujące podmioty:

- wojewodowie: opolski i śląski,
- marszałkowie województw: łódzkiego, śląskiego, wielkopolskiego, zachodniopomorskiego,
- wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska z: Katowic, Kielc, Krakowa, Lublina, Łodzi, Poznania, Rzeszowa, Szczecina i Wrocławia,
- Konfederacja Pracodawców Polskich,
- Wyższy Urząd Górniczy,
- regionalne zarządy gospodarki wodnej z: Gdańska, Krakowa, Szczecina i Warszawy,
- Jastrzębska Spółka Węglowa,
- Katowicki Holding Węglowy,
- Kompania Węglowa,
- Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A.,
- Porozumienie Producentów Węgla Brunatnego,
- Polski Związek Pracodawców Producentów Kruszyw,
- KGHM Polska Miedź S.A.,

- Związek Pracodawców Polska Miedź,
- Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie,
- Górnicza Izba Przemysłowo-Handlowa.

Zasadnicze uwagi i opinie zostały wyjaśnione na spotkaniu z przedsiębiorcami w dniu 18 lipca 2007 r.

Ustalono, iż opłaty za składowanie odpadów będą miały zastosowanie jedynie do odpadów wydobywczych niebezpiecznych składowanych w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. W ten sposób został zrealizowany jeden z zasadniczych postulatów przemysłu wydobywczego.

Ponadto wyjaśniono, iż dotychczas uzyskane zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów z wykorzystaniem odpadów wydobywczych zachowują ważność na czas, na jaki zostały wydane i nie ma konieczności zamieszczania takich przepisów w projekcie ustawy.

Kolejną sprawą poruszoną w konsultacjach społecznych było zachowanie ważności uzyskanych świadectw stwierdzających kwalifikacje w zakresie gospodarki odpadami. Świadectwa te zachowują ważność, na czas na jaki zostały wydane, w momencie gdy dotychczasowe składowisko odpadów stanie się od dnia 1 maja 2008 r. obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Jednocześnie odwołano się do procedury wydawania przedmiotowych świadectw ustalonej w przepisach ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.

W przypadku posiadanych pozwoleń zintegrowanych podjęto następujące rozwiązanie – zachowują one ważność na czas, na jaki zostały wydane, jednocześnie dodano obowiązek ich zmiany w terminie (do dnia 1 maja 2012 r.)

i w zakresie określonym przez dyrektywę; po utracie ważności pozwolenia zintegrowanego posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych jest obowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

W dyskusjach i w opiniach była również poruszana kwestia kwalifikacji odpadu jako produktu. Sprawa nie została uregulowana w przedmiotowym

projekcie, ponieważ wykracza poza materię dyrektywy. Należy także mieć na względzie, iż jeśli po przetworzeniu odpad spełnia kryteria normy dla produktu, to staje się produktem, i nie jest konieczne ustalanie przepisów w tym zakresie. Ponadto nie ma przeciwwskazań ani zakazów do poddawania odpadów wydobywczych procesom odzysku w instalacjach czy poza nimi np. do budowy dróg, wiaduktów, torowisk.

Zrezygnowano również z pierwotnej propozycji obligatoryjnego co 5 lat przeglądu ekologicznego, na rzecz przeglądu programu gospodarowania odpadami wydobywczymi.

Aby zapobiec dublowaniu się dokumentów oraz decyzji administracyjnych uwzględniono postulaty o zwolnienie z obowiązku uzyskania zezwolenia na unieszkodliwianie odpadów wydobywczych, jeśli posiadacz odpadów wydobywczych ubiega się o zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz o możliwość przedłożenia organowi innej dokumentacji niż wymagana przepisami projektu ustawy, jeśli obejmuje ona swym zakresem wymagania programu gospodarowania odpadami wydobywczymi (np. dokumentacja wymagana przepisami ustawy – Prawo geologiczne i górnicze).

Zgodnie z propozycją wprowadzono również obowiązek opiniowania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi przez właściwego dyrektora okręgowego urzędu górniczego oraz właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Duże wątpliwości budziły przepisy zakazujące lokalizacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych na poszczególnych obszarach i terenach wskazanych w projekcie ustawy. Ponieważ opinie były zróżnicowane i niekiedy przeciwstawne, wprowadzono przepis odnoszący się do przepisów szczegółowych, które zakazują wykonywania pewnych czynności na obszarach objętych ochroną (np. formy ochrony przyrody, ochrona ujęć wód).

Podsumowując, w ramach konsultacji społecznych wpłynęło 231 uwag i opinii, z tego uwzględniono 47%. Nieuwzględniono także 47%, natomiast pozostałe

6% opinii wyrażało ogólne sformułowania, które trudno zakwalifikować jako konkretne opinie lub uwagi do projektu ustawy.

Wyniki przeprowadzonych konsultacji zostały zamieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

3. Przedstawienie wyników analizy wpływu aktu normatywnego na:

- a) sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Obowiązek przeprowadzenia spisu zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz opuszczonych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, które mogą zagrażać środowisku

i zdrowiu ludzkiemu, może generować koszty około 1 mln zł.

Wyznaczenie jako kompetentnego organu odpowiedzialnego za wydawanie zezwoleń na prowadzenie obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych i ich aktualizację marszałka województwa nie spowoduje wzrostu obciążenia urzędów marszałkowskich oraz nie wygeneruje dodatkowych kosztów. W ramach zmian kompetencyjnych od dnia 1 stycznia 2008 r. decyzje administracyjne w zakresie gospodarki odpadami zostały przesunięte z kompetencji wojewody do kompetencji marszałka województwa. Projekt ustawy wpisuje się w tę zasadę i dlatego jako organ właściwy w tym zakresie wyznacza marszałka województwa. Ponadto marszałek województwa odpowiada za gospodarkę odpadami na terenie województwa, za jej planowanie i realizację ustalonego harmonogramu działań zmierzających do poprawy stanu gospodarki odpadami.-

- b) rynek pracy

Obowiązek wykonania prac administracyjnych związanych z prowadzeniem obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych może generować potrzebę zatrudnienia dodatkowego pracownika przez posiadacza odpadów prowadzącego obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (ok. 30 000 zł/rok).

- c) konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw

Skutki regulacji wynikające z projektu ustawy dotkną w największym stopniu górnictwo odkrywkowe węgla brunatnego, gdyż ten rodzaj eksploatacji wymaga przemieszczania i składowania znacznie większych ilości mas ziemnych (setki tysięcy ton w skali roku) niż w przypadku eksploatacji podziemnej.

Realizacja przepisów projektu ustawy będzie pociągać za sobą skutki finansowe dla przedsiębiorców górniczych. Przede wszystkim przedsiębiorcy górniczy gospodarujący odpadami pochodzącymi z poszukiwania złóż kopalin, ich eksploatacji oraz przeróbki będą musieli ponieść koszty związane z dostosowaniem się do takich obowiązków, jak:

- stosowanie najbezpieczniejszych dla środowiska metod eksploatacji kopalin i ich przeróbki,
- uzyskanie zezwolenia na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (30 000 zł),
- zgromadzenie gwarancji finansowej, jeszcze przed rozpoczęciem budowy obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
- opracowanie programów gospodarowania odpadami wydobywczymi (opracowanie – 10 000 zł, przegląd co 5 lat – 2 000 zł),
- dla obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych zaliczonych do kategorii A - przygotowanie: polityki zapobiegania poważnym wypadkom, systemu zarządzania bezpieczeństwem (20 000-80 000 zł) i wewnętrznego planu operacyjno – ratowniczego (10 000-40 000 zł), powołanie kierownika odpowiedzialnego za wdrażanie w życie tych dokumentów (6 000 zł/rok),
- budowa obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych zgodnie z wymogami technicznymi określonymi w projekcie ustawy,

- zabezpieczenie tych obiektów przed negatywnym wpływem na środowisko i zdrowie ludzi, a w szczególności przed wodami odciekowymi,
- regularne monitorowanie obiektu, kontrola jego stateczności i stabilności chemicznej,
- zabezpieczenie i zamknięcie obiektu oraz jego dalsze utrzymywanie, monitorowanie i kontrola,
- rekultywacja terenów zdegradowanych w wyniku eksploatacji obiektów i ewentualna odpowiedzialność za szkody wyrządzone w środowisku w wyniku takiej działalności.

Koszty dostosowania obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych do wymagań projektu ustawy w okresie dostosowawczym mogą kształtować się na poziomie 40 000-85 000 zł, w zależności od kategorii obiektu.

Koszty roczne prowadzenia obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych mogą kształtować się na poziomie 30 000-40 000 zł, w zależności od kategorii obiektu.

d) sytuację i rozwój regionalny

Projekt ustawy będzie miał wpływ na rozwój usług związanych z pracami organizacyjnymi i technicznymi w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w regionach ich funkcjonowania. Prowadzący składowiska odpadów przyjmujące do składowania odpady wydobywcze oraz prowadzący funkcjonujące obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych będą zobowiązani do dostosowania się do wymagań określonych w projekcie ustawy.

e) ochronę środowiska

Projekt ustawy pozytywnie wpłynie na ochronę środowiska, w szczególności w zakresie ochrony przed uciążliwościami związanymi z gospodarką odpadami wydobywczymi.

Sposób wykorzystania odpadów wydobywczych nie ulega zmianom. Nadal jest dopuszczalne wypełnianie nimi wyrobisk górniczych, jednakże

ważne jest spełnianie przy tej działalności dodatkowych warunków w zakresie stabilności odpadów wydobywczych, zapobieganiu zanieczyszczeniu gleby, wód powierzchniowych i podziemnych oraz monitoringu wypełnionych wyrobisk górniczych.

Odpady, którymi nie można wypełnić wyrobisk górniczych ani nie można ich poddać procesom odzysku, powinny być składowane w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych powinny być lokalizowane, budowane, eksploatowane oraz zamykane z uwzględnieniem wymagań ochrony środowiska.

Jednym z nowych elementów jest obowiązek opracowania przez posiadacza odpadów wydobywczych programu gospodarowania odpadami wydobywczymi. Jest to dokument, w którym przed rozpoczęciem działalności wydobywczej, przeróbczej czy prowadzeniem obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, posiadacz odpadów wydobywczych powinien wskazać sposoby minimalizacji powstawania odpadów wydobywczych, ich prawidłowego wykorzystania oraz bezpiecznego unieszkodliwiania, z uwzględnieniem rekultywacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz rekultywacji terenu, na który ten obiekt miał wpływ.

4. Wskazanie źródeł finansowania, zwłaszcza jeżeli projekt pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego
 - 1) Wydawanie zezwoleń na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych – nie przewiduje się wzrostu kosztów administracyjnych po stronie marszałków województw, ponieważ obiektami unieszkodliwiania odpadów wydobywczych staną się dotychczasowe składowiska odpadów przyjmujące do składowania odpady wydobywcze.

- 2) Tworzenie zewnętrznych planów awaryjnych – obowiązki związane z ich tworzeniem zostały nałożone na właściwych komendantów wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej w ustawie – Prawo ochrony środowiska, przedmiotowy projekt ustawy wykorzystuje funkcjonujące już procedury w tym zakresie.
- 3) Prowadzenie kontroli obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych – w ramach posiadanego limitu i bez wzrostu kosztów – wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska kontrolują obecnie składowiska odpadów przyjmujące do składowania odpady wydobywcze, które staną się obiektami unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.
- 4) Przeprowadzenie spisu zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz opuszczonych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych przez Inspekcję Ochrony Środowiska (wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska i Główny Inspektor Ochrony Środowiska), które mogą zagrażać środowisku i zdrowiu ludzkiemu, będzie generować koszty około 1 mln zł, na co powinny zostać zagwarantowane środki w budżecie państwa do roku 2012. Szczegółowe szacunki kosztów zostaną wykazane w pracy badawczej, która zostanie zlecona Instytutowi Ekologii Terenów Uprzemysłowionych. Dokonanie spisu zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz opuszczonych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych w powyższej kwocie będzie obejmowało również charakterystykę tych obiektów. Praca badawcza została zgłoszona do planu prac badawczych finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na rok 2008. Koszt pracy badawczej został oszacowany w wysokości 85 tys. zł.